

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

26 januari 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.818

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Plandatum/Deadline Kamer

31 januari 2023

nota

Kamerbrief accountability Iran

Aanleiding

- Uw toezegging tijdens de BZ begrotingsbehandeling in de Eerste Kamer d.d. 20 december 2022 n.a.v. een aangehouden motie van het lid Karimi¹ om de Kamer te informeren over de juridische mogelijkheden om verantwoordelijken van mensenrechtenschendingen in Iran strafrechtelijk te vervolgen en/of Iran daarvoor internationaalrechtelijk aansprakelijk te stellen.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met verzending van bijgaande brief aan de Kamer.

Kernpunten

- Met deze brief doet u uw toezegging gestand om de Kamer te informeren over de mogelijkheden van een onderzoek van het ICC of andere mechanismen naar misdrijven gepleegd door het Iraanse regime. Een motie hierover van het lid Karimi is aangehouden.
- U informeert de Kamer over de Nederlandse inzet op het verzamelen van bewijsmateriaal van mensenrechtenschendingen in Iran, waaronder de VN Fact Finding Mission.
- Daarnaast informeert u de Kamer over de juridische mogelijkheden om verantwoordelijken van mensenrechtenschendingen in Iran strafrechtelijk te vervolgen en/of Iran daarvoor aansprakelijk te stellen.
- Die mogelijkheden zijn zeer beperkt. Voor de vervolging en berechting van individuele plegers van internationale misdrijven in Iran door een internationaal tribunaal bestaat vooralsnog geen rechtsgrondslag.
- Daarnaast is er weinig handelingsperspectief om Iran aansprakelijk te stellen voor schendingen van internationaal recht. Iran is namelijk bij een groot aantal mensenrechtenverdragen geen partij. Daarnaast bieden bijna alle mensenrechtenverdragen waarbij Iran wel verdragspartij is, geen mogelijkheid tot statelijke aansprakelijkstelling door een andere verdragspartij.

¹ Aangehouden Motie Karimi 36.200 E, V, d.d. 20 december 2022

- In de brief informeert u de Kamer dat Nederland de schending van (mensenrechten)verdragen waarbij beide landen partij zijn, indien een geschil daarover via onderhandelingen niet kan worden opgelost, zou kunnen voorleggen aan een arbitraal tribunaal op basis van een bilateraal verdrag.
- Daarnaast informeert u dat onder het Internationaal verdrag voor de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie een geschil uiteindelijk aan het Internationaal Gerechtshof zou kunnen worden voorgelegd. Dit verdrag ziet echter alleen op minderheden en doet geen recht aan de brede groep van slachtoffers van mensenrechtenschendingen in Iran. Dit zijn zeer complexe en langdurige trajecten waarvan het zeer de vraag is wat de impact zou zijn.
- U benadrukt daarbij dat voor het Kabinet hierbij als uitgangspunt geldt dat een dergelijke juridische stap enkel in gezamenlijkheid met andere gelijkgezinde landen dient te worden overwogen. Op dit moment is dit draagvlak er onvoldoende en zijn dergelijke stappen daarom niet opportuun. Welke juridische stappen wel mogelijk zijn, blijft onderwerp van overleg met gelijkgezinde landen.

Datum

[datum]

Onze Referentie

[referentienummer]

Toelichting

- Tijdens de vaststelling van de Begrotingsstaat van BZ voor 2023 in de Eerste Kamer deed u de toezegging om voor het einde van januari 2023 de Kamer te informeren over de mogelijkheid om verantwoordelijken van mensenrechtenschendingen in Iran internationaal strafrechtelijk te vervolgen. U zegde tevens toe om daarbij niet enkel in te gaan op de rechtsmacht van het ICC, maar ook die van het IGH.
- Op verzoek van EK Lid Karimi zegde U daarnaast toe tevens in te gaan op de Nederlandse inzet om "actief en in samenwerking met internationale mensenrechtenorganisaties bij te dragen aan het verzamelen van bewijsmateriaal van schendingen van mensenrechten en van misdrijven tegen de menselijkheid in Iran door de Islamitische Republiek ten behoeve van het internationaal strafrechtelijk vervolgen van verantwoordelijken, vergelijkbaar met wat Nederland in relatie tot Syrië heeft gedaan". Waarbij U toevoegde: "dat zal een eerste orde antwoord zijn. Want als ik er praktisch over nadenk: het verzamelen van bewijs en de vraag hoe je daarmee om moet gaan, zal een doorlopend proces zijn. Het wordt dus niet een antwoord dat af is".
- Een hierover ingediende motie door het lid Karimi is aangehouden.
- In deze motie wordt de regering verzocht:
 - actief en in samenwerking met internationale mensenrechtenorganisaties bij te dragen aan het verzamelen van bewijsmateriaal van schendingen van mensenrechten en van misdrijven tegen de menselijkheid in Iran door de Islamitische Republiek ten behoeve van het internationaal strafrechtelijk vervolgen van verantwoordelijken, vergelijkbaar met wat Nederland in relatie tot Syrië heeft gedaan;
 - gebruik te maken van de bevoegdheid van partijen bij het Statuut van Rome conform artikel 14 van het Statuut van Rome de zaak van Iran voor te leggen aan de aanklager van het ICC voor een onderzoek naar misdaden gepleegd door het Iraanse regime;
 - het ICC voldoende middelen beschikbaar te stellen om dit onderzoek uit te kunnen voeren;
 - de Kamer hierover te informeren,

- De motie is ondertekend door de leden Karimi, Backer, Huizinga-Heringa, Beukering, Van Apeldoorn, Koffeman, Raven, M.L. Vos, Nicolai, Dittrich.

Datum
[datum]

Onze Referentie
[referentienummer]

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Internationale en diplomatieke belangen